

25 171

Wijziging van de Wet op de telecommunicatievoorzieningen in verband met de invoering van het veilen van schaarse frequenties voor systemen van digitale mobiele telecommunicatie (veilen frequenties mobiele telecommunicatie)

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR VERKEER EN WATERSTAAT¹

Vastgesteld: 9 september 1997

Het voorbereidend onderzoek gaf aanleiding tot het formuleren van de volgende opmerkingen en vragen.

De leden van de **VVD**-fractie zeiden hebben met belangstelling kennis te hebben genomen van het wetsvoorstel. Zij constateerden dat de omstandigheden tussen de indiening van het wetsvoorstel in 1996 en de behandeling in de Eerste Kamer nogal zijn gewijzigd. Zo is het aantal beschikbare frequenties voor mobiele telefonie ten opzichte van 1996 meer dan verdubbeld. Deze leden hadden berekend dat op dit moment zo'n 90 tot 100 MHz beschikbaar is. Is deze berekening juist? Is er op dit moment nog wel sprake van schaarste?

De wijziging van de Wet op de telecommunicatievoorzieningen voorziet op de eerste plaats in de mogelijkheid het gebruiksrecht op frequenties voor specifieke vormen van openbare telefonie te veilen. De regering kiest nadrukkelijk voor vergunningverlening na veiling. De leden hier aan het woord zeiden van mening te zijn dat een veiling inderdaad het beste instrument is om bij schaarste tot een verantwoorde transparante selectie te komen. Maar indien er géén sprake is van schaarste, is deze wijziging dan nog wel zo urgent dat zij niet kan wachten tot de algehele herziening van de Wet op de telecommunicatievoorzieningen die binnenkort mag worden verwacht? Zou de regering dit wetsvoorstel hebben ingediend indien zij bij de voorbereiding had geweten dat er 90 tot 100 MHz beschikbaar is?

De leden van de **VVD**-fractie hadden geconstateerd dat de consultatie van de markt over mogelijke bestemmingen van nieuwe frequenties reeds heeft plaatsgevonden. Wat heeft deze consultatieronde opgeleverd en wat is het standpunt van de regering daarin? Is het juist dat er op dit moment voldoende frequentieruimte is voor de start van drie nieuwe landelijke aanbieders met in het achterhoofd de zekerheid dat op 1 juni 1998 de 50 MHz DCS 1800 frequenties vrijkomen die KPN in gebruik heeft voor het tv-straalverbindingennet van NOZEMA?

Op de tweede plaats wordt in dit wetsvoorstel voorzien in een vergoeding voor de frequenties die de beide GSM-vergunninghouders,

¹ Samenstelling:
Talsma (VVD), Baarda (CDA), voorzitter, Zijlstra (PvdA), Eversdijk (CDA), Hilarides (VVD), Vrisekoop (D66), Pitstra (GL), Rongen (CDA), Batenburg (AOV), Lodewijks (VVD), Van den Berg (SGP), Hendriks Bierman De Wit (SP) en Linthorst (PvdA).

PTT Telecom en Libertel, en de ATF-3 machtiginghouder, PTT Telecom, in gebruik hebben. De hoogte van de te betalen vergoeding wordt bepaald door de opbrengst van de veiling. Is, zo vroegen deze leden zich af, hierbij nog wel sprake van de vereiste objectieve, transparante grondslagen voor het bepalen van de prijs?

Zal er bij een eventuele volgende veiling weer sprake zijn van een vergoeding voor de dan bestaande vergunninghouders en zijn deze daarvan op de hoogte?

Tenslotte creëert deze wet de mogelijkheid om reeds bestaande vergunninghouders van een bepaald technisch systeem tijdelijk uit te sluiten van vergunningverlening voor een ander technisch systeem.

In de nota naar aanleiding van het verslag (stuk nr. 5) stelt de minister dat zij uitgaat van een periode van drie jaar. In de Tweede Kamer is daarover een motie aangenomen (stuk nr. 12) die uitsprekt dat KPN en Libertel niet in de gelegenheid moeten worden gesteld DCS 1800 frequenties commercieel in gebruik te nemen binnen drie jaar na de verlening van de twee hiervoor bedoelde vergunningen, tenzij de marktontwikkeling daardoor belemmerd zou worden. Hoe zal, ook nu de markt is geconsulteerd, deze motie worden uitgevoerd? Dienen partijen die wel over een vergunning beschikken maar deze niet mogen gebruiken hiervoor wel een vergoeding te betalen?

De leden van de VVD-fractie zouden graag van de minister meer informatie ontvangen over de ATF-audit die heeft plaatsgevonden? Kan de minister ook uitleggen hoe het afbouwen van het ATF net met inachtneming van het feit dat er 300 000 abonnees op het ATF net zitten, zich verhoudt tot de campagne die PTT-Telecom deze zomer voert voor nieuwe ATF klanten?

Door aanvaarding van het amendement Kamp/van Zuylen (stuk nr. 21) wordt voorgeschreven dat de vergunninghouders of machtiginghouder tegen redelijke voorwaarden van elkaars opstelpunten (mede) gebruik mogen maken. De minister heeft in de Tweede Kamer dit amendement sterk afgeraden in verband met strijdigheid met het Europese verdrag voor de rechten van de mens, wegens inbreuk op het eigendomsrecht en een mogelijke onverbindend verklaring door de rechter van deze bepaling. Bovendien zou deze bepaling, nog steeds volgens de minister, ingaan tegen vormen van contractvrijheid. Kan de regering, zo vragen de leden van de VVD-fractie, deze argumenten nader onderbouwen?

De leden van de **CDA**-fractie hadden eveneens met interesse kennis genomen van het wetsvoorstel, van het indringende commentaar van de Raad van State, van de interessante uiteenzettingen van de minister en van de grondige behandeling in de Tweede Kamer.

Deze leden meenden niettemin dat enkele aspecten nog onvoldoende belicht zijn, en wilden daarnaast enkele onderwerpen schriftelijk aan de orde stellen ter voorbereiding van de uiteindelijke behandeling van het wetsvoorstel.

In oktober 1996 heeft Libertel op basis van de verstrekte vergunningsovereenkomst gevraagd om verruiming van het aantal frequenties in het 900 Mhz bereik aangezien de in de overeenkomst vastgelegde frequentie-economie zou worden bereikt in maart 1997.

Is het juist dat de minister in het voorjaar een onafhankelijk onderzoeksbureau het bereiken van de contractueel vastgelegde norm heeft laten onderzoeken? Wat was de uitkomst van dat onderzoek?

Waarom heeft de minister formeel niet gereageerd op dat verzoek en na dat onderzoek?

Wil de minister voor deze leden de relevante passage uit het contract verstrekken en daarbij aangeven:

- a. of de bedoelde norm is behaald;
- b. waarom in het positieve geval de minister zich niet houdt aan de contractafpraak, welke in dat geval overigens juridisch afdwingbaar is;
- c. waarom in het negatieve geval de minister meent dat niet voldaan is aan de contractuele norm van de frequentie-economie.

De minister zegt de ontwikkeling van de moderne telecommunicatie te willen nastreven. De GSM-wet en haar toewijzing van een vergunning aan Libertel hebben daar naar het oordeel van deze leden zeker aan bijgedragen. Is het in dat kader niet juist dat voor ondernemers een goed investeringsklimaat wordt geboden indien ze tijdig weten wat voor investeringen ze kunnen plegen? Past daarin het creëren van onzekerheid wanneer de extra GSM frequenties beschikbaar worden gesteld?

Indien het juist is, dat Libertel contractueel recht heeft op uitbreiding van de GSM-capaciteit, moet de minister die frequenties dan «weghalen» bij PTT-Telecom? Is het juist dat daar een vertraging in kan zitten? Hoe kan de minister verdedigen dat Libertel voorlopig genoeg moet nemen met 7, 2 Mhz terwijl ze de twee nieuwe toetreders meteen 15 Mhz wil toewijzen?

Indien de minister nieuwe vergunningen verstrekt aan nieuwe exploitanten van mobiele telefonie, en zij vraagt een vergoeding voor de nieuwe frequenties, dan is het uit een oogpunt van gelijkwaardigheid van concurrentiepositie of van het zgn. «level playing field» terecht dat een vergelijkbare prijs wordt betaald door de bestaande exploitanten. Hoewel er reeds veel discussie over dit onderwerp is geweest, waren de leden van de CDA-fractie toch van mening enkele vragen daarover te moeten stellen, mede gegeven de scherpe opmerkingen van de Raad van State over de schending van het vertrouwensbeginsel.

Deze leden zijn met de minister van mening dat de bestaande vergunninghouders konden weten dat ze alsnog achteraf een vergoeding zouden moeten betalen. Het gaat er om wat ze konden verwachten.

Wil de minister de precieze formuleringen geven welke zijn gebezigd in de verschillende aankondigingen van de naheffing? De leden hier aan het woord vroegen daarom omdat zij meenden dat de weergave in de discussie in de Tweede Kamer niet altijd gelijk was, en de formulering ruimte biedt voor verschillende verwachtingen.

Op enkele plaatsen in de stukken wordt gesproken over marktconforme criteria voor de verdeling van schaarse frequenties.

Welke «market type mechanisms» worden door de OECD onderscheiden in een recent rapport met zo'n titel?

De minister meent dat de naheffing een vaste last is, welke om die reden geen invloed zal hebben op de tarieven. De redenering is dat het gaat om een verhoging van de vaste kosten, welke geen invloed heeft op de marginale kosten en marginale opbrengsten, en dus niet op de prijs welke de maximale winst geeft. De verhoging van de vaste lasten zou derhalve geen invloed hebben op de ondernemersbeslissingen. De CDA-fractie in de Tweede Kamer heeft al aangegeven dat bij investeringsbeslissingen voor de toekomst het verschil tussen vaste kosten en variabele kosten niet bestaat, zodat op de lange termijn de veilingprijs voor de nieuwe vergunningen wel degelijk de prijs mede beïnvloedt. Wil de minister die elders te kennen gaf dat de huidige markt voor mobiele telefonie gekenmerkt wordt door een duopolie, aangeven welke prijs-theoretische werken leiden tot de stelling dat de verhoging van de vaste kosten geen invloed zal hebben op de prijs? Deze leden meenden overigens met haar dat de toegenomen concurrentie de tarieven zal drukken, maar een verhoging van de vaste lasten voor alle bedrijven zal gezamenlijk afgewenteld kunnen worden. Wat is de invloed van deze

vaste lasten via de druk op de rentabiliteit op eventuele rentelasten en op de beursnotering?

Uit de informatie welke gegeven is ten aanzien van de andere Europese landen en met name Duitsland, zeiden de leden van de CDA-fractie de indruk te krijgen dat de rentabiliteit van exploitanten in Nederland wordt gedrukt door de heffingen, ten opzichte van exploitanten in de omliggende landen.

Komt dat de internationale concurrentiepositie van in Nederland zich ontwikkelende telecommunicatiebedrijven ten goede?

De minister zegt het instrument van de veiling en daarmee van de veilingprijs te willen gebruiken voor de economische verdeling van de beschikbare frequenties. De wettekst en de memorie van toelichting spreken consequent over vergoedingen. Het was deze leden niet ontgaan dat het nader rapport aan het einde vermeldt dat de memorie van toelichting na het advies van de Raad van State op enkele punten is gewijzigd, waarbij «uit het oogpunt van eenduidigheid consequent (is) gekozen voor het gebruik van het begrip «vergoeding» in plaats van «heffing». Gaat het alleen om een consequent taalgebruik? Geeft het begrip heffing niet beter het karakter aan van de lasten? Zijn de vergoedingen en de naheffingen in wezen geen belastingen op wat economen een «rent» inkomen plegen te noemen? Zou dan ook niet de algemene wetgeving terzake van belastingen moeten gelden?

Waarom hebben de betrokken heffingen geen belastingkarakter?

Uitgaande van het vragen door de Staat van een vergoeding voor de schaarse frequenties, wil de minister dan uitleggen waarom zo een belasting niet geheven wordt over de frequenties voor de vaste telefonie of voor zendgemachtigden?

Kan de minister andere voorbeelden noemen van vergoedingen of heffingen die vergelijkbaar zijn?

De leden van de CDA-fractie hadden bepaald met interesse gelezen waarom het instrument veiling is gekozen, welke de verschillende methoden zijn, en welke de voor- en nadelen zijn van de verschillende methoden. Het kwam deze leden voor dat er toch enkele zaken niet belicht zijn dan wel onjuist zijn weergegeven.

De minister heeft aangegeven dat de veiling alleen is te verdedigen als middel om de schaarse frequenties zo economisch mogelijk te verdelen. Op basis van de in mei-juni beschikbare inzichten kwam de minister misschien terecht tot de stelling dat slechts twee nieuwe vergunningen beschikbaar konden worden gesteld. Is de minister nog steeds van mening dat er slechts ruimte is voor twee nieuwe vergunninghouders? Zijn niet alle 53 Mhz welke thans door Nozema worden gebruikt op de 1800 frequentie op de korte termijn beschikbaar? De minister heeft eerder gezegd geen definitieve uitspraak te willen doen over in de toekomst beschikbaar komende frequenties. Weet de minister niet zeker dat binnenkort meer dan 80 Mhz beschikbaar is?

Voorts, is het niet zo dat de nieuwe exploitanten voorlopig voldoende hebben aan 11,2 Mhz omdat ca. 2 jaar nodig is voor een zgn. volledige «roll out» en ook enige tijd is voor daarna de frequentie-economie wordt bereikt?

Is de minister ook niet van mening dat een normale kavelgrootte 15 Mhz is.

Uitgaande van de binnenkort vrij te maken Nozema-frequenties en van een normale toewijzing van 15 Mhz per kavel, en uitgaande van een behoefte per toewijzing van slechts 11,2 gedurende de eerste 2 jaar, wat is dan de schaarste? Vervalt daarmee niet de veiling als instrument? De minister zegt uit te zijn op de bevordering van de mobiele telefonie en van de moderne telecommunicatie, waarbij de veiling niet zozeer bedoeld is om inkomsten te genereren dan wel als allocatie-instrument. Past in dat streven dan niet een zo snel mogelijke toewijzing van frequenties aan

partijen die de markt betreden en die voldoen aan door de minister te stellen eisen? Is dat ook niet het beste middel om de concurrentie te bevorderen?

Indien de minister binnenkort twee maal 15 Mhz wil veilen, en vrij snel daarna weer nieuwere frequenties, belemmert ze dan niet de door haar nagestreefde transparantie? Ondernemers zullen immers moeten inschatten of ze op de eerste veiling moeten meedoen of op de tweede.

Indien teveel gegadigden kiezen voor de tweede veiling, is er rekenkundig geen schaarste bij de eerste veiling, en is de te betalen vergoeding nihil, afgezien van de kostenvergoeding. Er blijven dan ten onrechte frequenties ongebruikt tot na de tweede veiling. Wordt er na de tweede veiling en na eventuele volgende veilingen in de toekomst ook een naheffing opgelegd op dan bestaande bedrijven? Is zo een naheffing volgens de voorliggende wettekst na de tweede of de derde veiling mogelijk? Indien een naheffing na de tweede veilig mogelijk is, welke onzekerheid op het punt van de naheffing wordt er dan niet door de voorliggende wet gecreëerd?

Deze leden hadden waardering voor het argument van de asymmetrie in de regelgeving om de nieuwe toetreders gedurende drie jaren enige luwte te bieden ten opzichte van de bestaande bedrijven in Nederland. Een «level playing field» is nodig. De nieuwe toetreders zullen bij aanvaarding van de voorstellen kunnen werken aan een bedrijf met frequenties op de 900 band en de 1800 band. De minister heeft uiteengezet wat de voordelen en de nadelen zijn van beide typen. Is met de ontwikkeling van de nieuwe apparatuur een combinatie niet het meest geschikt voor de toekomst? Is de 1800 band niet het meeste optimale voor de bouw van een grote capaciteit in het dichtbevolkte Nederland? Indien de combinatie ideaal is, of indien de 1800 band ideaal is, wordt er dan niet een situatie gecreëerd van géén level playing field omdat Libertel èn nog steeds slechts 7,6 Mhz toegewezen heeft gekregen, en de nieuwe meteen 15 Mhz, èn slechts binnen de 900 band moet opereren, terwijl de andere bedrijven meteen op beide banden kunnen ontwikkelen?

Deze leden vroegen zich ook af of het level playing field niet wordt verstoord doordat in de aanbestedingsprocedure en de daarop volgende vergunning Libertel de beschikking heeft gekregen over een klein kavel en vervolgens te maken krijgt met een moeizame procedure om het kavel verruimd te krijgen, zich verplicht heeft tot allerlei verplichtingen welke niet worden vastgelegd voor de nieuwkomers en dan wel gelijke veilingprijs per frequenties moet betalen. M.n. op het punt van de vastgelegde verplichtingen creëert de minister toch een ongelijke situatie.

De leden van de CDA-fractie hadden de beschouwingen gelezen over de consequenties van roaming. Welke financiële last kan daarvan het gevolg zijn voor de bestaande GSM-vergunninghouders? Is het denkbaar dat het gebruik van het netwerk van bijvoorbeeld Libertel door abonneehouders van een nieuwe exploitant de beschikbare capaciteit van Libertel overschrijdt?

Art. 13h, derde lid nieuw, bepaalt dat een vergunning wordt geweigerd indien niet aan bepaalde eisen wordt voldaan. Deze leden brachten in herinnering dat in de Tweede Kamer is gesproken over de volgtijdigheid van veiling en vergunningverlening. Zij begrepen nog niet dat een kavel frequenties kan worden geveild en dat pas daarna een vergunning wordt verleend. Formeel stelt het artikel toch dat de toetsing pas plaats vindt nadat de veiling is voltooid?

Blijkens de memorie van toelichting (blz. 21) wordt op basis van de veiling een jaarprijs berekend voor 15 jaar. Zijn de consequenties doordacht van de reële rente en, belangrijker nog, van inflatie? Zou een aanvankelijk lage en later oplopende prijs niet redelijker zijn?

Deze leden zouden graag de oude en de nieuwe tekst van de Wet op de Telecommunicatievoorzieningen ontvangen om het wetsvoorstel beter te

kunnen bestuderen.

Kan de redactie van art. 130a worden verduidelijkt? Het tweede lid bezigt achtereenvolgens «derde», «deze» en «hij». Wordt hier steeds dezelfde partij bedoeld? Het tweede lid lijkt in te houden dat de partij die medegebruik vraagt een relevant economische belang heeft in de houder van de bestaande vergunning. Dat kan toch niet de bedoeling zijn?

Wat is het bedrag dat in het businessplan of wellicht het contract van Libertel is genoemd voor te betalen kosten voor toezicht en bemoeienis van de Staat? Wat is thans het te betalen bedrag? Is het juist dat het aanvankelijk bedrag in 2 jaar tijd meer dan verdubbeld is? Hoe is dat te verklaren of te verantwoorden in een tijd dat de regering zegt te streven naar deregulering en lastenverlichting voor het bedrijfsleven?

Deze leden hadden kennis genomen van enkele krantenberichten over klachten ingediend bij de Europese Commissie en van de brief van de minister van 21 augustus jl. Het komt deze leden voor dat snelle toewijzing van de frequenties aan nieuwkomers die voldoen aan de te stellen eisen, uitbreiding van de kavel van thans bestaande exploitanten, zonder het vragen van een veilingprijs of van een naheffing, kan voldoen aan de ideeën van de Europese Commissie, aan de belangen van verschillende partijen, en aan het streven van de minister naar een snelle uitbreiding van de telecommunicatie in Nederland, waar de minister steeds heeft gezegd dat het haar niet gaat om de budgettaire opbrengst van het instrument veiling. Deze aanpak zou overigens het door deze leden gesignaleerde probleem vermijden dat een belasting wordt geheven zonder duidelijke belastinggrondslag.

De leden van de fractie van de **PvdA** wilden vernemen welke algemene beleidslijn aan het liberaliseren van (aanvankelijk) gereserveerde markten op het gebied van de mobiele telecommunicatie ten grondslag ligt. Na een tenderprocedure komt nu een veiling, de vergunningvoorwaarden veranderen.

Naar het zich laat aanzien worden aan de bestaande vergunninghouders nieuwe beperkingen opgelegd waarvan zij geen kennis hadden bij de vergunningverlening en die niet in het tenderdocument werden genoemd. Het geheel geeft een indruk van trial and error en weinig consequent handelen.

Kan de regering waarborgen, dat het nu ingezette beleid wel consequent zal worden voortgezet en dat de uit een vorige fase verkregen rechten worden gerespecteerd?

Deze leden meenden, na lezing van het tenderdocument van 1994, dat de huidige vergunninghouders slechts met de mogelijkheid van een frequentie-efficiency-heffing rekening behoeften te houden. Is een aan de veilingopbrengst gekoppelde naheffing, gepresenteerd als vergoeding over de resterende looptijd van de vergunning, niet toch te kenmerken als een schending van het vertrouwensbeginsel?

Naar verluidt is de Europese Commissie ook over dit punt benaderd.

Waartegen richtten zich de bezwaren en welke argumenten zijn door de tegenstrevende partijen gehanteerd? Kan de minister de stukkenwisseling met de Europese Commissie terzake overleggen?

Deze leden wilden ook vernemen met hoeveel zekerheid de voorgestelde concurrentiebevorderende maatregelen – de naheffing en de driejarige uitsluiting op de 1800 band – daadwerkelijk ook tot een «gelijk speelveld» zullen leiden. Op welk onderzoek is deze aanname gebaseerd? Kan dat onderzoek overgelegd worden? Zou achteraf ingrijpen niet de voorkeur behoren te hebben, zodra blijkt, dat marktpartijen misbruik maken van hun macht? Kan de regering aangeven waarom wordt afgeweken van wat in het algemeen, op grond van de wet economische mededinging, de beleidslijn is?

Kan de minister nog eens bevestigen dat bij de beursgang van KPN in 1994/95 op grond van de verschillende KPN-prospectussen kopers van

aandelen in redelijkheid konden verwachten, dat een latere naheffing en tijdelijke uitsluiting op de 1800 band alleszins tot de mogelijkheden behoorden? Kan de minister op aansprakelijkheid voor deze prospectussen worden aangesproken?

Kan aangegeven worden waarom, als een naheffing aanvaardbaar wordt geacht, gekozen is voor een betaling per Mhz, wetend dat in feite de prijs voor DCS 1800-partijen dan hoger komt te liggen dan voor GSM 900-partijen?

De leden van de fractie van de PvdA wilden gaarne vernemen wanneer, op grond van de meest recente informatie, de zogenoemde NOZEMA-frequenties (52 Mhz uit de 1800 band) daadwerkelijk beschikbaar worden gesteld voor GSM-gebruik. Zij zouden het op hoge prijs stellen indien de overeenkomst terzake tussen KPN en NOZEMA aan de Kamer ter inzage zou kunnen worden gegeven, eventueel vertrouwelijk.

Deze leden wilden tevens weten of het, bij uiterste inspanning van de regering, toch niet mogelijk is vóór 1 januari 1998 een gecombineerde veiling van de gehele 1800-band te houden. Zij waren van oordeel, dat een goede marktwerking en het zoveel mogelijk voorkomen van kunstmatige schaarste daarmee gediend zouden zijn. Wat gebeurt er als blijkt, dat meer vergunningen kunnen worden verleend dan er belangstellenden zijn? Wordt in die situatie geveild of getenderd of geen van beide?

Zou het, om kunstmatige schaarste te voorkomen, aanbeveling kunnen verdienen om bij de veiling aan die bieder de vergunning te verlenen, die het hoogste bod doet en daarbij beroep doet op de laagste capaciteit?

De leden van de fractie van de PvdA wilden vernemen of aan het voorlopig reserveren voor nieuwkomers van de 1800-technologie ook nadelen of risico's verbonden zijn. Zij zouden gaarne ingelicht worden over het resultaat van de hoorzitting, die in juli jl. is gehouden over de bestemming van de 1800-band en over het oordeel van de regering terzake.

De leden van de fractie van de PvdA verwachtten voorts een antwoord op de vraag of in enig land van de Europese Unie ooit een naheffing ten laste is opgelegd ten laste van bestaande vergunninghouders bij gelegenheid van en gekoppeld aan een veiling van nieuwe beschikbare frequenties.

Indien op de tweede veiling ook frequenties voor landelijke vergunningen worden geveild: wordt dan de naheffing gekoppeld aan de eerste of aan de tweede veiling? Acht de regering het wenselijk en fair, dat eventueel bij de eerste veiling een ander bedrag voor een landelijke vergunning wordt betaald dan bij de tweede?

Tenslotte vroegen de leden van de fractie van de PvdA om een opgave van de (geschatte) totale omzet van elk van de bestaande vergunninghouders en van de belangrijkste kandidaten voor nieuwe vergunningen en hun moedermaatschappijen, zulks om de financiële krachtverhoudingen te kunnen beoordelen. Deze leden meenden, dat die krachtverhoudingen van belang kunnen zijn voor het verwezenlijken van «level playing grounds».

De leden van de fractie van **D66** merkten op dat volgens de memorie van toelichting is te lezen dat de veiling voor de verlening van de vergunning voor DCS1800 zal plaatsvinden in het geval het aantal aanvragers dat aan de minimumeisen voldoet, groter is dan het aantal te verlenen vergunningen. De vergunningen die worden uitgegeven gaan uit van een bandbreedte van 15 Mhz; bij de vrijgekomen frequenties van 50 Mhz kan er dus uitgegaan worden van een aantal van drie vergunningen. De nieuw te verwachten bidders (buiten de reeds bestaande PTT Telecom

en Libertel) op deze frequenties zijn hoogstwaarschijnlijk Enertel, Telfort en het consortium van Rabobank en France Telecom; drie deelnemers in totaal. Deskundigen op het gebied van mobiele telecommunicatie geven aan, dat het mogelijk is om op een bandbreedte van 10 Mhz een landelijk dekkend netwerk op te kunnen bouwen.

Dit zou in het geval dat de minister een optimale concurrentie wil bewerkstelligen misschien te prefereren zijn boven de voorgestelde bandbreedte van 15 Mhz. M.a.w. is er wel sprake van een daadwerkelijke schaarste of is deze schaarste bewust gecreëerd om wille van een eventuele veiling? Een schaarste die in stand gehouden wordt door het houden van twee veilingen in plaats van één. Welke verkoopmethoden zal de minister hanteren als blijkt dat er uiteindelijk minder bieders zijn dan de te vergeven vergunningen?

Er kan vanuit worden gegaan dat de Nederlandse Staat als verkoper van de vergunningen door middel van de veiling een zo hoog mogelijke prijs zal krijgen. Maar wordt hierdoor de dienstverlening die uiteindelijk wordt doorberekend aan de klant niet onnodig duur? Terwijl daarbij de nieuwe vergunninghouders zich niet aan dezelfde kwaliteitseisen worden gehouden die bestaande vergunninghouders wel moeten naleven. Is het niet wenselijker om een eenvormig kwaliteitsregime te handhaven?

Tot nog toe wordt ervan uitgegaan dat PTT Telecom als voormalig monopolist op deze markt een dusdanige positie heeft verworven dat het niet «eerlijk» is om hen dezelfde mogelijkheden te geven als de andere bieders (zij heeft namelijk al een voorsprong).

Het amendement van de heer Van de Kamp (stuk nr. 12) gaat uit van een periode van drie jaar waardoor een eventuele aankoop door PTT Telecom van een vergunning pas na drie jaar gebruikt zou mogen worden. Ook wordt er gesproken van een betalingsregeling waarbij PTT Telecom in geval van koop direct tot betaling over zou moeten gaan en andere kopers pas na een bepaalde periode hoeven te betalen (Libertel na een jaar en andere kopers na drie jaar). Is het niet zo dat de rem die op de ontwikkeling van PTT Telecom wordt gezet, te sterk is?

Wat zijn de criteria waarop de minister zal beoordelen of de asymmetrie die wordt toegepast bij de behandeling van PTT Telecom niet in strijd is met Fair-Play?

Is het niet zo dat Libertel een inmiddels dusdanig groot aandeel in de Nederlandse markt heeft verworven, dat zij niet meer in bescherming genomen hoeft te worden?

Drie van Europa's grote Telecombedrijven, (de Franse, Duitse en Engelse Telecom) met grote kennis van mobiele telecommunicatie, die samenwerken met instellingen die toegang hebben tot ruime financiële middelen (bijv. de Rabobank) zijn geïnteresseerd in de Nederlandse markt. In hoeverre en op basis van welke criteria zijn volgens de minister de nieuwe actoren op de Nederlandse markt bedrijven die van zulke voordelen zouden mogen profiteren?

De leden van de fracties van **SGP**, **RPF** en **GPV** hadden met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel. Wel hadden nog een aantal vragen.

Het principe van veilen wordt in de meeste Europese landen niet toegepast en wordt, voorzover deze leden bekend, door de Europese Commissie ontraden.

Waarom kiest de minister voor en blijft zij vasthouden aan veilen?

Is het systeem van veilen economisch houdbaar en verdedigbaar tegen de achtergrond van het feit dat het komende jaar meer dan de benodigde frequentie-ruimte vrijkomt?

Wordt door de aankondiging deze veiling in tweeën te houden geen kunstmatige schaarste gecreëerd?

Uit de Veilwet is niet op te maken wanneer moet worden betaald voor de bij veiling verworven frequenties. Indien «direct wordt afgerekend» zijn bepaalde partijen in het nadeel omdat zij, vanwege de motie-Kamp (TK 25 171, nr.12), die frequenties drie jaar ongebruikt moeten laten en deze, op het moment van inwerkingtreding, aanzienlijk in waarde zullen zijn gedaald. Kan de minister hierover duidelijkheid verschaffen?

De voorzitter van de commissie,
Baarda

De griffier van de commissie,
Hordijk